

การสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์
ของชุมชนปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

นางสาววรรณวิมล หุตินทรวงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION FOR HOME-STAY ECOTOURISM MANAGEMENT
OF PLYPONGPANG COMMUNITY, AMPHOE AMPHAWA, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

Miss Wanwimol Hutintarawong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491594

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์
ของชุมชนปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

โดย

นางสาววรรณวิมล หุดินทรวงศ์

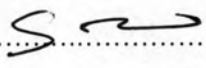
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

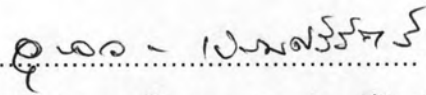
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ

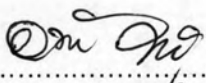
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศิริรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... กรรมการ
(ดร.อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ)

วรรณวิมล หุตินทรวงศ์ : การสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของชุมชน
ปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. (COMMUNICATION FOR HOME-STAY
ECOTOURISM MANAGEMENT OF PLYPONGPANG COMMUNITY, AMPHOE AMPHAWA,
SAMUT SONGKHRAM PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ, 236 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนปลาย
โพงพาง และบทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนปลายโพงพาง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย
เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การ
สังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชนที่เข้าร่วมโครง
การ และสมาชิกผู้อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 11 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการสื่อสารปรากฏขึ้นในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนปลายโพงพาง โดยวิเคราะห์
จาก 3 สถานการณ์ พบว่า

1.1 สถานการณ์กระตุ้นความร่วมมือสมาชิกในชุมชน ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) การสื่อ
สารทางเดียวแบบไม่เป็นทางการ คือ การใช้เสียงตามสาย 2) การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ คือ การ
ประชุม 3) การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยกันโดยตรง และการโทรศัพท์

1.2 สถานการณ์การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) การ
สื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ คือ การประชุม 2) การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ คือ การพูดคุยโดย
ตรง และการโทรศัพท์ 3) การสื่อสารทางเดียวแบบเป็นทางการ คือ การใช้เอกสารและป้ายประกาศ

1.3 สถานการณ์แก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1)
การสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ คือ การประชุมเพื่อสั่งการ 2) การสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ คือ
การพูดคุยโดยตรงเพื่อคลี่คลายปัญหา 3) การสื่อสารทางเดียวแบบไม่เป็นทางการ คือ การใช้เสียงตามสายเพื่อ
ขอความร่วมมือ

2. บทบาทของผู้นำชุมชน ประกอบด้วย 4 บทบาท คือ 1) บทบาทในการริเริ่มก่อตั้งโครงการ 2) บท
บาทในการระดมและกระตุ้นความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน 3) บทบาทในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน
4) บทบาทในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งภายในชุมชน คือ ตักเตือน ประชุม สั่งห้าม ประกาศเสียงตามสาย และพูด
คุยโดยตรง

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....

ลายมือชื่อนิสิต..... วรรณวิมล หุตินทรวงศ์.....

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... จ.น.....

ปีการศึกษา.....2549.....

4885239628 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION / HOME-STAY / ECOTOURISM MANAGEMENT / PLYPONGPANG

WANWIMOL HUTINTARAWONG : COMMUNICATION FOR HOME-STAY ECOTOURISM MANAGEMENT OF PLYPONGPANG COMMUNITY, AMPHOE AMPHAWA, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE. THESIS ADVISOR : KANCHANA KAEWTHEP, Ph.D., 236 pp.

The purposes of this qualitative research are to study communication patterns for home-stay ecotourism management at Plypong pang community and roles of community leader on the home-stay ecotourism management at Plypong pang community by the methods of nonparticipating investigations, participating investigations, and in-depth interviews of community leader, as well as participating members and nonparticipating members of the community which made up of altogether 11 people.

The research findings are

1. By analyzing 3 events, communication patterns are found to happen in home-stay ecotourism management at Plypong pang community

1.1 Event that stimulates local members' co-operation consists of 3 communication patterns: 1) informal one-way communication by means of public address system 2) formal two-way communication by means of arranging meetings 3) informal two-way communication by means of face-to-face conversation and telephone call

1.2 Home-stay ecotourism management event at the community consists of 3 communication patterns: 1) formal two-way communication by means of arranging meetings 2) informal two-way communication by means of face-to-face conversation and telephone call 3) formal one-way communication by means of specialized media

1.3 Event that eases conflicts in the community consists of 3 communication patterns: 1) formal two-way communication by means of arranging meetings to leave orders 2) informal two-way communication by means of by direct mediation 3) informal one-way communication by means of public address system

2. Roles of community leader consists of 4 aspects: 1) roles to form this project 2) roles to gather members of community 3) roles on home-stay ecotourism management 4) roles to cope with conflicts in the community in terms of warning, meeting, giving orders, announcing by public address system, and face-to-face conversation

Department.....Public Relations..... Student's signature..... *Wanwimol Hutintarawong.*
Field of study.....Development Communication..... Advisor's signature..... *Kanchana Kawthep.*
Academic year.....2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีจากความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยกระตุ้นการทำวิจัย ชี้แนะแนวทาง และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ผลักดันให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นตั้งใจทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้ดีที่สุด ให้สมกับการได้เป็นลูกศิษย์ในที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของท่าน พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศิริรัตน์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และดร.อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สจ.ธวัช บุญพัต ผู้นำชุมชน และคุณศศิวิมล บุญพัต รวมทั้งสมาชิกชุมชนปลายโพงพางทุกท่าน สำหรับความมีน้ำใจและความเอื้ออารีต่อผู้วิจัยโดยให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกอบอุ่นและซาบซึ้งในการต้อนรับและน้ำใจของชาวปลายโพงพางอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้มีพระคุณสูงสุดในชีวิต สำหรับความรักและการคอยดูแล รวมถึงการ “ให้” ทุกสิ่งทุกอย่างจนผู้วิจัยได้มีวันนี้ ทำให้ผู้วิจัยมีแรงใจและมุ่งมั่นตั้งใจพยายามทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จ

ขอขอบคุณพี่แต และพี่อ้อย รุ่นพี่ Dev. Comm. สำหรับคำแนะนำและความช่วยเหลือทุกอย่าง ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างมาก ขอขอบคุณเพื่อน ๆ Dev. Comm. ทุกคนที่ได้ร่วมทุกข์ ร่วมสนุกสนาน คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้กันและกัน และขอขอบคุณเพื่อนผู้เป็นกัลยาณมิตร นี บวบ และมัศยา ซึ่งเป็นเพื่อนที่คอยให้กำลังใจและมีน้ำใจกับผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบคุณสำหรับความเป็น “เพื่อน” ที่หวังดีเสมอ รวมทั้งขอขอบคุณอีกหนึ่งกำลังใจสำคัญ ซึ่งเป็นแรงผลักดันและแรงใจสำคัญที่สุดที่คอยอยู่เคียงข้างและให้กำลังใจเสมอยามที่ผู้วิจัยรู้สึกเหนื่อยล้าและท้อแท้ กำลังใจจากคนสำคัญมีค่ายิ่งเสมอไม่ว่ายามใด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่อัมพร พี่กึ่งประจำภาควิชา ผู้คอยให้ข้อมูลและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย รวมถึงทุก ๆ คนที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ แต่กำลังใจและน้ำใจจากทุกคนคือกำลังใจอันสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	14
ปัญหำนำการวิจัย.....	14
ขอบเขตการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
แนวคิดด้านรูปแบบการสื่อสาร.....	20
แนวคิดการจัดการในชุมชน.....	27
แนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยว.....	32
แนวคิดเรื่องธุรกิจชุมชน.....	35
แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.....	38
แนวคิดด้านบทบาทผู้นำ.....	44
แนวคิดด้านบทบาททางการสื่อสารของผู้นำ.....	50
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	52
รูปแบบของการวิจัย.....	52
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	53
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56

การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
การนำเสนอข้อมูล.....	59
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	60
ข้อมูลเบื้องต้น.....	60
รูปแบบการสื่อสารในการจัดการการท่องเที่ยว.....	91
บทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว.....	156
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	181
สรุปผลการวิจัย.....	181
อภิปรายผล.....	204
ข้อเสนอแนะ.....	221
รายการอ้างอิง.....	224
ภาคผนวก.....	231
ภาคผนวก ก.....	232
ภาคผนวก ข.....	235
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	236